

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
1^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ - 1^η ΕΚΔΟΧΗ - ΘΕΜΑΤΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ

Τα σύγχρονα μουσεία

[1] Οι κοινωνικές, πολιτικές, επιστημονικές, επιστημολογικές και πολιτισμικές αλλαγές που χαρακτηρίζουν τις σύγχρονες κοινωνίες, κυρίως από τα μέσα του 20ού αιώνα και ιδιαίτερα τις τελευταίες δεκαετίες, έχουν δημιουργήσει νέα πλαίσια για τα μουσεία. Ένας έντονος μουσειολογικός διάλογος και νέες πρακτικές έχουν αλλάξει και συνεχώς αλλάζουν τη μορφή και τον χαρακτήρα των μουσείων στην εποχή μας. Τα σύγχρονα μουσεία επιδιώκουν να προσαρμόζονται στις νέες κοινωνικές συνθήκες και, μεταξύ άλλων, να αναπτύσσουν συνειδητή επικοινωνιακή πολιτική που μπορεί να τα καθιστά λειτουργικά, βιώσιμα αλλά και φιλικά προς το ευρύ κοινό. Βασικός σκοπός τους δεν είναι πλέον η προστασία και η προβολή του υλικού πολιτισμικού πλούτου, αλλά και η ουσιαστική επικοινωνία με το κοινό τους.

[2] Η σύνθετη διασύνδεση των μουσειακών αντικειμένων και των μουσείων με το κοινωνικό και πολιτισμικό περιβάλλον αποτυπώθηκε καθαρά στον ορισμό του μουσείου, όπως αυτός διατυπώθηκε το 1974 από το Διεθνές Συμβούλιο των Μουσείων: «Ένα μουσείο είναι ένα μη κερδοσκοπικό, μόνιμο ίδρυμα, στην υπηρεσία της κοινωνίας και της ανάπτυξής της και ανοικτό στο κοινό, το οποίο αποκτά, συντηρεί, ερευνά, κοινοποιεί και εκθέτει υλικές μαρτυρίες για τους ανθρώπους και το περιβάλλον τους με το σκοπό της μελέτης, της εκπαίδευσης και της ψυχαγωγίας».

[3] Το μουσείο συνδέεται με την κοινωνική πραγματικότητα μέσα στην οποία λειτουργεί, την ανάπτυξη της οποίας εξυπηρετεί. Το μουσείο δεν είναι ιδιωτική υπόθεση, ακόμα κι αν είναι ιδιωτικό ίδρυμα· είναι άμεσα συνδεδεμένο με την ευρύτερη κοινωνική, πολιτική και πολιτισμική πραγματικότητα, η οποία καθορίζει τις μορφές, τους όρους και τους σκοπούς της λειτουργίας του.

[4] Γενικά τα μουσεία στην εποχή μας λειτουργούν ως χώροι συνάντησης, διαλόγου και επικοινωνίας διαφόρων και διαφορετικών κοινωνικών και πολιτισμικών κόσμων, γι' αυτό και η φυσιογνωμία τους διαμορφώνεται με βάση την επικοινωνιακή πολιτική που ασκούν. Τα σύγχρονα μουσεία επιδιώκουν ουσιαστικό διάλογο με το κοινό τους. Αν τα μουσεία του 19ου αιώνα ασκούσαν τον παιδευτικό ρόλο τους παρέχοντας ακαδημαϊκή γνώση προς παθητική κατανάλωση από το κοινό, τα σύγχρονα μουσεία ασκούν τον παιδευτικό, αλλά και τον ευρύτερο κοινωνικό και πολιτιστικό ρόλο τους, με βάση την επικοινωνία και το διάλογο που επιδιώκουν να αναπτύξουν με το κοινό τους.

[5] Παρά το άνοιγμα των σύγχρονων μουσείων προς την κοινωνία και τον ουσιαστικό διάλογο που επιδιώκουν με το κοινό τους, δεν μειώθηκαν οι πολιτικές διαστάσεις των μουσείων ως χώρων εξουσίας. Αν και τα σύγχρονα μουσεία λειτουργούν με βάση μια πλατιά επικοινωνιακή πολιτική, που τα καθιστά, τυπικά, ανοικτά σε όλους, ορισμένες κατηγορίες ατόμων και κοινωνικών ομάδων έχουν ή μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτά.

[6] Οι πολιτικές διαστάσεις των μουσείων συνδέονται κυρίως με τη δυνατότητά τους να συγκροτούν και να προβάλλουν «αντικειμενικές» όψεις της πραγματικότητας και να παράγουν και να καλλιεργούν αντίστοιχους τύπους γνώσης. Οι πολιτικές διαστάσεις των μουσείων συνδέονται, επίσης, με το προνόμιο

αυτών που έχουν πρόσβαση στα μουσεία, που μπορούν να τα «διαβάσουν» και να αξιοποιούν δημιουργικά την αντίστοιχη γνώση. Γι' αυτό και η μουσειακή εκπαίδευση έχει, μεταξύ άλλων, και πολιτική σημασία, καθώς επιδιώκει να καταστήσει όλους και από μικρή ηλικία, κατά το δυνατόν, ικανούς να αξιοποιούν το δικαίωμά τους στην ουσιαστική πρόσβαση και δημιουργική αξιοποίηση των μουσείων και, γενικότερα, του ευρύτερου υλικού πολιτισμού.

Ειρήνη Νάκου, 2001. *Μουσεία: Εμείς, τα πράγματα και ο πολιτισμός*. Αθήνα: νήσος, σ. 124-127. (Διασκευασμένο απόσπασμα, 507 λέξεις. Ακολουθείται η ορθογραφία του πρωτοτύπου.)

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (100-120 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. Με βάση το κείμενο, να αντιστοιχίσετε κάθε μια από τις φράσεις/ προτάσεις της στήλης **A** με μια από τις φράσεις/ προτάσεις από τη στήλη **B**, η οποία τη συμπληρώνει νοηματικά.

	A	B
1.	Βασικός σκοπός των σύγχρονων μουσείων είναι	α. αποκλειστικά η επίδειξη των επιτευγμάτων του παρελθόντος. β. αφενός η διαφύλαξη και ανάδειξη του πολιτισμικού παρελθόντος και αφετέρου η ανάπτυξη γνήσιου διαλόγου με τους επισκέπτες. γ. μόνο η παροχή εκπαίδευσης στους νέους.
2.	Τα μουσεία λειτουργούν	α. ανεξάρτητα από την κοινωνία. β. ως ιδιωτικές επιχειρήσεις. γ. σε αλληλεπίδραση με την κοινωνία.
3.	Η φυσιογνωμία των σύγχρονων μουσείων διαμορφώνεται	α. από τον τρόπο προσέγγισης του κοινού τους. β. από τον χώρο στον οποίο βρίσκονται. γ. από το περιεχόμενό τους.
4.	Τα σύγχρονα μουσεία	α. είναι ανοικτά σε όλους. β. έχουν ακαδημαϊκό προσανατολισμό. γ. διακρίνονται από πολιτική ουδετερότητα.
5.	Στόχος της μουσειακής εκπαίδευσης είναι	α. να δημιουργήσει ειδικούς μουσειολόγους. β. να καταστήσει το περιεχόμενο των μουσείων προσιτό σε όλους

		ανεξαιρέτως. γ. να διαμορφώσει παθητικούς καταναλωτές της ιστορικής γνώσης.
--	--	---

Μονάδες 10

B2.α) Ένας από τους τρόπους ανάπτυξης της 4ης παραγράφου είναι αυτός της σύγκρισης-αντίθεσης. Να εντοπίσετε:

- i) τους δύο όρους της σύγκρισης (μονάδες 2),
- ii) το κριτήριο βάσει του οποίου συγκρίνονται οι δύο όροι (μονάδα 1),
- iii) την αντίθεση που προκύπτει (μονάδες 2).

Μονάδες 5

B2.β) Στη 2η παράγραφο του κειμένου παρατίθεται αυτούσιος ο ορισμός των μουσείων, όπως διατυπώθηκε από το Διεθνές Συμβούλιο των Μουσείων. Να γράψετε πώς λειτουργεί η αυτούσια παράθεση του συγκεκριμένου ορισμού στο κείμενο, όσον αφορά την πειστικότητα των θέσεων που αναπτύσσει η συγγραφέας.

Μονάδες 3

B3. Να ξαναγράψετε τις φράσεις που σας δίνονται αποδίδοντας με δικά σας λόγια τη σημασία που, με βάση τα συμφραζόμενα, έχουν οι υπογραμμισμένες λέξεις στο κείμενο:

επιστημονικές αλλαγές (παράγραφος 1), επιστημολογικές αλλαγές (παράγραφος 1), μουσειακών αντικειμένων (παράγραφος 2), μουσειακή εκπαίδευση (παράγραφος 6), πολιτιστικό ρόλο (παράγραφος 4) .

Μονάδες 10 (2Χ5)

B4.α) Στην 6η παράγραφο, οι λέξεις «αντικειμενικές» και «διαβάζουν» μπαίνουν σε εισαγωγικά. Να δείξετε με ποιο συγκεκριμένο τρόπο λειτουργούν τα εισαγωγικά σε κάθε περίπτωση.

Μονάδες 4

B4.β) Να ξαναγράψετε την 3η παράγραφο αντικαθιστώντας τους τύπους της αναφορικής αντωνυμίας με άλλη αναφορική αντωνυμία ή επίρρημα, όπου αυτό είναι δυνατό, κάνοντας όλες τις αναγκαίες αλλαγές. Να γράψετε ποια διαφορά παρατηρείτε στο ύφος του κειμένου.

Μονάδες 3

Γ1.

Το Διεθνές Συμβούλιο Μουσείων, στην προσπάθειά του να αναδείξει τον ρόλο των μουσείων στη σύγχρονη κοινωνία, καθιέρωσε από το 1977 τη 18η Μαΐου ως Διεθνή Ημέρα Μουσείων. Με αφορμή τη Διεθνή Ημέρα Μουσείων, γράψετε ένα άρθρο 500 λέξεων στη σχολική εφημερίδα, παρουσιάζοντας τεκμηριωμένα τις απόψεις σας για τη συμβολή των μουσείων α) στην ενίσχυση της μόρφωσης, β) στην προώθηση της αμοιβαίας κατανόησης και συνεργασίας μεταξύ των λαών και γ) στην ειρήνη.

Μονάδες 40

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
1^ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ - 1^η ΕΚΔΟΧΗ
Άξονες για ενδεικτικές απαντήσεις

A1.

Βασικά σημεία του κειμένου για το περιεχόμενο της περίληψης

Θεματικό κέντρο:

- Ο πολιτικός, παιδευτικός και πολιτιστικός ρόλος των σύγχρονων μουσείων

Άξονες:

- Η επίδραση των κοινωνικών και άλλων αλλαγών στην αποστολή και τους στόχους των μουσείων, στην εποχή μας
- Ορισμός και χαρακτηριστικά των μουσείων, σύμφωνα με τη σύγχρονη αντίληψη και διαφορές σε σχέση με το παρελθόν
- Προβληματισμός για τον βαθύτερο πολιτικό χαρακτήρα της μουσειακής εκπαίδευσης, σήμερα

B1.

1 → β

2 → γ

3 → α

4 → α

5 → β

B2.α)

i) Οι δύο όροι σύγκρισης είναι «τα μουσεία του 19ου αιώνα», «τα σύγχρονα μουσεία».

ii) Το κριτήριο βάσει του οποίου συγκρίνονται είναι ο ρόλος τους.

iii) Τα μουσεία του 19ου αιώνα ενδιαφέρονταν για την παροχή ακαδημαϊκής γνώσης προς το κοινό, ενώ τα σύγχρονα μουσεία επιδιώκουν την επικοινωνία και τον διάλογο με το κοινό τους.

B2.β)

Η συγγραφέας παραθέτει αυτούσιο τον ορισμό του Διεθνούς Συμβουλίου των Μουσείων, προκειμένου να ενισχύσει τη θέση της «για τη σύνθετη διασύνδεση των μουσειακών αντικειμένων και των μουσείων με το κοινωνικό και πολιτισμικό περιβάλλον». Η αυτούσια παράθεση λειτουργεί ως τεκμήριο. Ενισχύεται η αξιοπιστία του κειμένου το οποίο έχει τα χαρακτηριστικά επιστημονικού λόγου (επίκληση στη λογική και ενίσχυση του ήθους του πομπού).

B3.

επιστημονικές αλλαγές (παράγραφος 1): αλλαγές που σχετίζονται με την επιστήμη και τα επιτεύγματά της

επιστημολογικές αλλαγές (παράγραφος 1): αλλαγές που σχετίζονται με την έρευνα και μελέτη της ίδιας της επιστήμης

μουσειακών αντικειμένων (παράγραφος 2): αντικειμένων που μελετώνται και εκτίθενται στα μουσεία

μουσειακή εκπαίδευση (παράγραφος 6): εκπαίδευση για το μουσείο, δηλαδή για τον τρόπο με τον οποίο ένας επισκέπτης μπορεί να προσλαμβάνει το περιεχόμενο ενός μουσείου

πολιτιστικό ρόλο (παράγραφος 4): ρόλο που προάγει την ανάπτυξη και διάδοση του πολιτισμού, ως συνόλου δραστηριοτήτων.

B4.α)

Στην πρώτη περίπτωση, η χρήση των εισαγωγικών στο επίθετο «αντικειμενικές» υπονομεύει στο κείμενο την άποψη που θεωρεί ότι οι όψεις της πραγματικότητας είναι αντικειμενικές.

Στη δεύτερη περίπτωση, η χρήση των εισαγωγικών στο ρήμα «διαβάζουν» υποδεικνύει τη μεταφορική χρήση της λέξης στο συγκεκριμένο σημείο.

B4.β)

Το μουσείο συνδέεται με την κοινωνική πραγματικότητα, όπου λειτουργεί/ που μέσα της λειτουργεί, και που την ανάπτυξή της εξυπηρετεί. Το μουσείο δεν είναι ιδιωτική υπόθεση, ακόμα κι αν είναι ιδιωτικό ίδρυμα· είναι άμεσα συνδεδεμένο με την ευρύτερη κοινωνική, πολιτική και πολιτισμική πραγματικότητα, που καθορίζει τις μορφές, τους όρους και τους σκοπούς της λειτουργίας του.

Ο λόγος χάνει σε ακρίβεια και σαφήνεια διατύπωσης.

Γ1.

Βασικά σημεία για την προετοιμασία και γραφή του κειμένου

Επικοινωνιακό πλαίσιο και κειμενικό είδος

Ζητούμενο κειμενικό είδος	Άρθρο σε σχολική εφημερίδα
Ιδιότητα συντάκτριας/η	Μαθήτρια/μαθητής
Αποδέκτρια/ης	Η σχολική κοινότητα
Σκοποί για τους οποίους γράφεται το κείμενο	Να παρουσιάσει τεκμηριωμένα την άποψη του συντάκτη/ της συντάκτριας για τη συμβολή των μουσείων σε τρεις άξονες: μόρφωση, κατανόηση και συνεργασία των λαών, ειρήνη.

Διαγραμματική απόδοση του κειμένου, με βάση τα ιδιαίτερα δομικά χαρακτηριστικά που υπαγορεύουν το ζητούμενο είδος λόγου και οι θεματικοί άξονες.

Ενδεικτικά:

Τίτλος		
Πρόλογος		
Κύριο μέρος		
Ενίσχυση της μόρφωσης	Προώθηση αμοιβαίας κατανόησης και συνεργασίας μεταξύ των λαών	Ειρήνη
Επίλογος		

Τρόποι και μέσα πειθούς, λαμβάνοντας υπόψη το είδος του κειμένου

Τρόποι ανάπτυξης παραγράφων και σύνδεσης μεταξύ τους

Γλωσσικές/ λεξιλογικές επιλογές - ύφος σε συνάρτηση με το ζητούμενο είδος κειμένου